

Faktaark til Flagdagen 2023

Af Veterancentret

Hvad er en veteran?

En veteran er en person, der på baggrund af en beslutning truffet af Folketinget, Regeringen eller en minister har været udsendt i mindst én international mission. Veteranpolitikken gælder for veteraner, der har været udsendt i regi af Forsvarsministeriet.

Antal veteraner

Der er i marts 2022 registreret 39.245 veteraner. Veteraner blev dog ikke automatisk registreret elektronisk fra før 1992.

Flagdagen

Den 5. september er den officielle flagdag for Danmarks udsendte. Flagdagen blev højtideligholdt første gang i 2009. I 2023 er det således 15. gang Flagdagen afholdes.

Formålet med Flagdagen er at hædre de personer, der er eller har været udsendt på en mission af Danmark på baggrund af en beslutning truffet af Folketinget, Regeringen eller en minister.

Flagdagen består af et centralt arrangement i København samt en række lokale arrangementer i hele Rigsfællesskabet. Det officielle Danmark markerer Flagdagen for Danmarks udsendte med en kranselægning ved monumentet i Kastellet, en mindegudstjeneste for Danmarks faldne i Holmens Kirke og en parade for årets udsendte på Christiansborg Slotsplads. Målgrupperne for delarrangementerne er pårørende til faldne og omkomne veteraner og udsendte siden sidste flagdag fra Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen, Udenrigsministeriet og Politiet.

Den decentrale fejring af Flagdagen er et kommunalt ansvar, som myndigheder, enheder m.fl., afhængigt af det lokale samarbejde med kommunen, deltager i. I 2019 blev flagdagen fejret i 96 af landets 98 kommuner. I 2020 måtte mange kommuner aflyse eller ændre deres arrangementer pga. covid-19.

Fysisk sårede, omkomne og faldne

Fra 1992 og frem til og med august 2020 er antallet af faldne 48, antallet af omkomne 21 og antallet af fysisk sårede 266. Der er ingen faldne, omkomne eller fysisk sårede siden flagdag 2015. 'Faldne' omfatter personer, som er dræbt eller efterfølgende omkommet som følge af kamphandlinger, inkl. miner, improviserede sprængladninger, andre fjendtlighedsindede handlinger eller våbenvirkning fra egne/allierede styrker. 'Sårede' omfatter personer, der er såret som følge af ovennævnte hændelser. Kategorien omfatter både de tilfælde, hvor personen er hårdt såret og har risiko for at miste liv, lemmer, førlighed eller syn, og de mindre alvorlige tilfælde, hvor personen ikke forudses

at have væsentlige fysiske mén. Omkomne omfatter dødsfald under udsendelse, der ikke skyldes kamphandlinger men fx sygdom eller ulykke.

Psykisk sårede

En udsendelse kan være forbundet med nogle voldsomme oplevelser, og for en mindre gruppe veteraner, kan dette resultere i, at de oplever tegn på psykiske efterreaktioner fra deres udsendelse. Veterancentret tilbyder gratis psykologbehandling til disse veteraner. Det gælder også, selvom symptomerne først viser sig lang tid efter.

PTSD (Posttraumatic Stress Disorder)

For en gruppe af veteranerne udvikler deres efterreaktion sig til PTSD, som er den mest undersøgte psykiske efterreaktion. PTSD er ofte en langvarig tilstand, som kan opstå efter katastrofeagtige psykiske belastninger. Blandt de veteraner, der får PTSD, oplever mange, at deres PTSD-symptomer opstår op til flere år efter udsendelse. Andelen af veteraner med PTSD vil derfor være forskellig afhængig af opgørelsestidspunkt samt om PTSD opgøres ved hjælp af registre (diagnose) eller spørgeskemaer (symptomer).

PTSD i tal

I alt 15.083 veteraner har besvaret et spørgeskema efter mission i perioden 1998-2018, hvor der bl.a. spørges til PTSD-symptomer. Der er 3 pct., som 6 måneder efter mission har svære PTSD-symptomer.

ISAF hold 7 er det hold, der er bedst undersøgt mht. PTSD-symptomer. 9,6 pct. af de danske soldater, der var udsendt til Afghanistan med ISAF hold 7 i 2009, havde et højt niveau af PTSD symptomer to og et halvt år efter hjemkomst, og seks et halvt år efter hjemkomst var det tal steget til 13,7 pct. Det skal bemærkes, at ISAF hold 7 var udsat for voldsomme kamphandlinger med sårede og omkomne som følge, hvorfor dette holds andel med PTSD symptomer ikke nødvendigvis er repræsentativ for alle de ca. 39.245 registrerede danske veteraner.

Til sammenligning var andelen med et højt niveau af PTSD-symptomer på ISAF hold 15, der var udsendt i 2013, 5,5 pct. da de blev undersøgt 2 og et halvt år efter hjemkomst og 4,7 pct. da det blev undersøgt seks et halvt år efter udsendelsen. For ISAF hold 10, der ligeledes blev undersøgt seks og et halvt år efter hjemkomst, er andelen med højt niveau af PTSD-symptomer 9,8 pct.

Veterancentrets støttemuligheder

Veterancentret tilbyder psykolog- og psykoterapeutisk behandling til veteraner og pårørende til veteraner. Tilbuddet er livslangt, så længe veteranens vanskeligheder relaterer sig til deres udsendelse(r). Forløbene varierer – fra få samtaler til længerevarende forløb med mange sessioner. Veterancentret tilbyder herudover også fysioterapeutisk behandling samt støtte fra opsøgende rådgivere, socialrådgivere, beskæftigelsesrådgivere såvel som familierådgivere. I tillæg til dette har Veterancentret en døgntelefon, som veteraner og pårørende kan benytte. Veterancentrets døgntelefon modtog i 2020 2386 opkald til døgntelefonen.

Den frivillige indsats

Til støtte for veteranindsatsen finder man 60 til 70 aktører, der alle arbejder til støtte for veteraner og deres pårørende. Hovedparten dækker et geografisk afgrænset område eller varetager interesser for en bestemt medlemsgruppe. Med 29 lokalforeninger fordelt over Rigsfællesskabet er Danmarks Veteraner den største og ældste frivillige veteranorganisation. KFUMs Soldatermission og Fonden Danske Veteranhjem har etableret botilbud, som løfter en vigtig opgave overfor udsatte veteraner, der ofte har komplekse problemstillinger.

FAKTATJEK OM VETERANER

Fakta om hjemløse veteraner

Ved VIVEs kortlægning af hjemløshed i Danmark, i uge 6 i 2022 blev der registreret 5789 borgere i hjemløshed. Heraf var 105 veteraner svarende til 1,8 pct. af alle hjemløse i Danmark.

Fakta om Veterancentrets "Hjemkomstundersøgelsen"

Vi kan i år (2023) fejre 25-års jubilæum med Hjemkomstundersøgelsen, som er en spørgeskemaundersøgelse, som bliver brugt til identificering af de veteraner, der måtte have behov for hjælp samt forskning. Spørgeskemaet sendes ud til alle veteraner 6 måneder efter hjemkomst fra international mission med Hæren og FRONTEX og 4 måneder efter hjemkomst for enkeltmandsudsendte, Søværnet og Flyvevåbnet. I alt har vi indsamlet mere end 22.000 besvarelser.

Fakta om veteraner og selvmord

I alt har 33.026 veteraner været udsendt mellem 1992 og 2018. Af dem er 75 efterfølgende døde af selvmord. Forekomsten af selvmord blandt danske veteraner er på niveau med baggrundsbefolkningen med samme alder og køn, erklæret egnet til militærtjeneste ved Forsvarets Dag, men *uden* udsendelse med det danske Forsvar.

Fakta om mandlige veteraners børn

Børn af mandlige veteraner trives bedre i skolen end deres jævnaldrende, og de oplever, at de klarer sig bedre fagligt end andre på deres alder. Undersøgelsen tyder dog også på, at en mindre gruppe – nemlig de børn, hvis fædre har psykiske vanskeligheder – har det svært. Sammenlignet med børn af veteraner, hvis far ikke har psykiske vanskeligheder, har de oftere fraskilte forældre, de trives dårligere psykisk, de er mere ensomme og er mere udad reagerende. Veterancentret udbyder i samarbejde med Familienetværket "Samtalegrupper for børn".

Fakta om veteraner og beskæftigelse

Forskning viser at veteraner har en god tilknytning til arbejdsmarkedet med høj beskæftigelsesgrad og en lavere risiko for arbejdsløshed sammenlignet med baggrundsbefolkningen. Desuden er veteraner med PTSD også i højere grad i arbejde (59 pct.) sammenlignet med dem fra baggrundsbefolkningen med PTSD (24 pct.).

Fakta om veteraner og kropsterapi

Kropsterapi kan være et vigtigt bidrag ind i traumebehandlingen, og udbydes af Veterancentrets Militær Psykologiske Afdeling til veteraner. Basic Body Awareness Therapy er en anerkendt fysioterapeutisk metode, der har vist sig at have god virkning på de kropslige tilstande, der er forbundet med psykiske traumer, stress og depression. Behandlingen har til formål at bedre kontakten til din krop, mindske anspændthed og regulere nervesystemet. Man lærer om vejtrækning samt strategier til at håndtere arousal og stresstilstande.

Fakta om veteraner og PTSD og Komplex PTSD

Evidensbaserede behandlingsprogrammer i Veterancentrets Militær Psykologiske Afdeling har god effekt over for PTSD, og det ses at 6 ud af 10 har effekt af behandlingen. Det betyder også at 4 ud af 10 ikke har den ønskede effekt af behandling. Dette kan skyldes flere faktorer, bl.a. at mange veteraner har andre psykiske problemer end PTSD, når de søger behandling, som behandlingen også bør målrettes. For nyligt har man beskrevet en ny type PTSD, nemlig Komplex PTSD, som adskiller sig fra "almindelig" PTSD, ved at personer med kompleks PTSD også oplever problemer med at regulere følelser, have et vedvarende negativt selvbillede, samt opleve problemer i nære relationer. Veterancentret har udviklet et nyt behandlingsprogram til kompleks PTSD, "Patient-centreret modulopbygget kognitiv adfærdsterapi til kompleks PTSD", hvor

behandlingen også fokuserer på de ekstra symptomer, der ses ved kompleks PTSD. Behandlingsprogrammet er aktuelt ved at blive afprøvet i et forskningsprojekt i Veteracentret.

Fakta om psykiske efterreaktioner

Forskning viser, at af de veteraner, som søger psykologisk behandling i Veteracentret, der henvender 44% sig med symptomer på PTSD eller kompleks PTSD. Resten henvender sig med andre psykiske problemstillinger såsom depression, angst og arbejdsrelateret stress.